

Külföldi hírek, *lapszemle*

UNESCO TAGSÁG

Az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (röviden: az UNESCO) 1975-ben megtartott 11. plenáris ülésén úgy határozott, hogy felveszi C kategóriájú tagjai sorába a Nemzetközi Szepeológiai Uniót. A C kategóriájú tagok közé azok a nem állami nemzetközi szervezetek tartoznak, amelyekkel az UNESCO kölcsönöségi alapon tájékoztatási viszonyt tart fent. A Nemzetközi Szepeológiai Unió vállalta, hogy a maga területén segíti az UNESCO célkitűzéseinek megvalósítását és az UNESCO is támogatásáról biztosította az Uniót. A szervezetek megbízottakat küldenek egymás tanácskozásaira és egyeztetik a szepeológiai tevékenységgel kapcsolatos terveiket.

A Nemzetközi Szepeológiai Unió felvétele az UNESCO kereteibe a barlangkutatás fontosságának nemzetközi szintű elismerését jelenti, és ebben a hazai sikereinknek is szerepe van. Reméljük, hogy az UNESCO és az UIS együttműködése gyümölcsözően fogja szolgálni az elkövetkezendő években a karszt- és barlangtudományok további fellendülését. (B. D.)

NEMZETKÖZI SZPELEOLÓGIAI KONGRESSZUSOK

A Párizsban 1953-ban elfogadott határozat szerint négy évenként rendezik meg a világ karszt- és barlangkutatóinak nemzetközi tudományos tapasztalatcseréit, a szepeológiai kongresszusokat. A legközelebbi, sorrendben hetedik kongresszus színhelye az angliai Sheffield, ahol 1977. szeptember 11–16. között zajlanak le a fő rendezvények. A kongresszusról részletesen beszámolunk, ezúttal rövid összeállítást közlünk az eddig megrendezett hat kongresszusról.

I. Paris, Franciaország

1953. szeptember 7–12.

Magyar részről dr. Dudich Endre professzor a kongresszusnak regisztrált, részt nem vevő tagja volt.

Irodalom: Der Erste Internationale Kongress für Speläologie. (H. Trimmel). Die Höhle, 1953/4. p. 60–62

II. Bari—Lecce—Salerno, Olaszország

1958. október 5–12.

32 országból kb. 250. résztvevő. Magyarországot Jakucs L. képviselte.

Irodalom: A II. Nemzetközi Barlangkutató Kongresszus. (Jakucs L.) Karszt- és Barlangkutató Tájékoztató, 1959. szept. hó. p. 21–26.

III. Wien—Obertraun—Salzburg, Ausztria

1961. szeptember 15–28.

22 országból kb. 200 résztvevő, köztük 14 tagú magyar delegáció.

Irodalom: A III. Nemzetközi Szepeológiai Kongresszus. (Bertalan K.) Karszt és Barlang, 1961. II. p. 87–90.

IV. Postojna—Ljubljana—Dubrovnik, Jugoszlávia

1965. szeptember 12–26.

24 országból közel 500 küldött, 15 magyar résztvevő.

Irodalom: A IV. Nemzetközi Szepeológiai Kongresszus. (Dénes Gy.) Karszt és Barlang, 1965. II. p. 83–87.

V. Stuttgart, Nyugat-Németország

1969. szeptember 21–27.

24 ország kb. 450 résztvevője, 9 tagú magyar delegáció.

Irodalom: Beszámoló az V. Nemzetközi Szepeológiai Kongresszusról. (Láng S.) Karszt és Barlang, 1969. II. p. 72–73.

VI. Olomouc, Csehszlovákia

1973. augusztus 31.—szeptember 18.

Résztvevők: 41 országból 763 fő, köztük 21 magyar.

Irodalom: Beszámoló a VI. Nemzetközi Szepeológiai Kongresszusról. (Dénes Gy.) Karszt és Barlang, 1973. I–II. p. 41–44. Kiegészítő adatok a Karszt és Barlang 1974. I. számának 37. oldalán.

(B. D.)

A VII. Nemzetközi Szepeológiai Kongresszus emlékmája

FÖLDÜNK LEGNAGYOBB BARLANGJAI

Földünk leghosszabb és legmélyebb barlangjainak hivatalos jegyzékét négy évenként állítja össze a Nemzetközi Szeleológiai Unió dokumentációs munkacsoportjának Kataszteri Bizottsága. Legutóbb az Olomoucban megrendezett VI. Nemzetközi Szeleológiai Kongresszus alkalmával ült össze a Bizottság, meghallgatta az egyes országok képviselőinek az újabb barlangfeltárási eredményekről szóló jelentéseit, és ezek adatainak figyelembevételével állította össze Földünk legnagyobb barlangjainak hivatalos jegyzékét.

A jegyzékbe a 3 km-nél hosszabb és a 200 m-nél mélyebb barlangok kerülnek felvételre. Ezek száma ma már sokszáz. Mi alább csak a listavezetőket ismertetjük.

A kutatás természetesen sohasem szünetel, a nagy barlangoknak is újabb és újabb járatait tárják fel a kutatók, így a hivatalos listákban szereplő barlangok egy részének már hosszabb vagy mélyebb szakasza lehet ismert, mint amennyi a nyilvántartásban szerepel, de a hivatalos lista kiigazítására legközelebb csak a következő Nemzetközi Szeleológiai Kongresszus alkalmával, tehát 1977-ben, Angliában kerül sor. Addig Földünk legnagyobb barlangjai az alábbi adatokkal szerepelnek a hivatalos nyilvántartásban:

Földünk leghosszabb barlangjai:

	km
1. Flint-Mammoth Cave System, USA	252,5
2. Höllloch, Svájc	120,5
3. Optimiszticeszkája Pescsera, SzU	105,2
4. Ozernaja Pescsera, SzU	83,1
5. Greenbrier-Organ Cave System, USA	70,5
6. Jewel Cave, USA	66,0
7. Ojo Guareña, Spanyolország	46,7

8. Eisriesenwelt, Ausztria	42,0
9. Ogof Ffynnon Ddu, Nagy-Britannia (Wales)	37,0
10. Réseau de la Dent de Crolles, Franciaország	31,6
11. Sloan's Valley Cave, USA	31,39
12. Blue Spring Cave, USA	30,32
13. Tantalhöhle, Ausztria	30,2
14. Cumberland Caves, USA	29,09
15. Carlsbad Caverns, USA	28,8
16. Wind Cave, USA	27,4
17. Dachsteinmammuthöhle, Ausztria	25,9
18. Easgill-Lancaster Cave System, Nagy-Britannia	25,5
19. Fern Cave, USA	24,09
20. Baradla-Domica, Magyarország—Csehszlovákia	23,1
21. Butler Sinking Cave System, USA	23,01
22. Réseau Félix Trombe, Franciaország	23,0
23. Gouffre de la Pierre Saint-Martin, Franciaország—Spanyolország	23,0

Földünk legmélyebb barlangjai:

1. Gouffre de la Pierre Saint-Martin, Franciaország—Spanyolország	m —1172
2. Gouffre Berger, Franciaország	—1141
3. Chorum des Aiguilles, Franciaország	—980
4. Abisso Michele Gortani, Olaszország	—920
5. Gouffre du Cambou de Liard, Franciaország	—915
6. Réseau Félix Trombe, Franciaország	—910
7. Spluga della Preta, Olaszország	—886
8. Garma Ciega-Sumidero de Callagua, Spanyolország	—868
9. Gruberhornhöhle, Ausztria	—854
10. Grotta del Monte Cucco, Olaszország	—826
11. Höllloch, Svájc	—808
12. Antro del Corchia, Olaszország	—805
13. Puits Crisca, Franciaország	—780
14. Sniezna Jaskina, Lengyelország	—772
15. Ghar Parau, Irán	—751
16. Sima de la Pena Bianca, Spanyolország	—745
17. Lamprechtsofen, Ausztria	—740
18. Abisso Enrico Davanzo, Olaszország	—735
19. Gouffre Georges, Franciaország	—726
20. Gouffre Loné-Peyret, Franciaország	—717

A Kárpát-medence legmélyebb barlangja: Jaskyne Záskočí, Szlovákia —263

Magyarország legmélyebb barlangja: Vecsebbükki-zsomboly —245

Dr. Dénes György

A könnyűbuvárok a Baradla alsó barlangjáratainak feltáró kutatására indulnak (Kunkovác L. felv.)

Barlangkutatósi sikerek Romániában

Románia karsztvidékein eredményesen folyik a barlangok feltárása és tudományos feldolgozása. A napisajtó szinte ontja az újabb és újabb barlangok felfedezéséről szóló híreket. A rendelkezésünkre álló magyar nyelvű újságokból állítottuk össze az alábbi hírcsokrot.

A Fehér Sziklák

alatti gyönyörű völgyrendszer, a Valea Seacă felső vízgyűjtőterülete 1970 óta valóságos barlangász paradicsommá vált. Ezen az aránylag kis területen négy nagyobb barlang (a Vírfurás, a Balogh Ernő-barlang, a Nagy-víznyelő-barlang és a Hat-nyílású-barlang), négy nagyobb aknabarlang (zsomboly) és számtalan kisebb karsztképződmény található. (Igazság, 1974. X. 4.)

A Runa-zsomboly

lépcsősen lefelé haladó, óriási — 20—25 méter magas — termekben végződő, új víznyelő barlang, ahová a Kerekes Zoltán és Károly vezette csoport mintegy 70 méteres mélységig tudott több napos, veszélyekkel teli, megfeszített munkával lejutni. A barlang nevét a feszítővasakkal nyitott szűk bejárat feletti, sziklafalban található repedésektől kapta, amelyek némileg a runa-írásra emlékeztetnek. A Runa-zsomboly a Vírfurás-barlang közelében fekszik, sőt valószínűleg összeköttetésben is van vele. (Igazság, 1974. X. 11.)

A Vírfurás-barlangot

védett területté nyilvánították. Az emeletes barlangrendszer teljes hossza mintegy két és fél kilométer. Bejárata — melyet vasrács zár el — Retyicel falu határában található a Fehér Sziklák (Pietrele Albe) és a Vlegyása délnyugati lábánál emelkedő Vírfurás-csúcs aljában. Feltárását és térképezését teljes egészében a kolozsvári Amatőr Barlangkutató Kör végezte és végzi. Szeptemberben a Fehér Szik-

lák alatt rendezett nemzetközi barlangkutató táborozás során a kolozsvári Bükki Csaba vezette csoport újabb, mintegy 200 méter hosszú, igen szép emeleti folyosóba hatolt be, melyben nagy mennyiségben található a „kőtej”-nek nevezett montmilch. (Igazság, 1974. X. 11.)

A Zăpodie-barlang

eddig ismeretlen, mintegy 10 km hosszú járatait fedezték fel a kolozsvári Emil Racovița amatőr barlangkutatók körének tagjai a Bihar-hegységben. Az új barlangrészből eddig 7 kilométert térképeztek fel. (Igazság, 1974. XI. 15.)

A Nyugati Szigethegységben,

a Valea Faguluiiban rendkívül ritka aragonit-kristályokat fedeztek fel a kolozsvári speleológusok. Iosif Viehmann, az Emil Racovița Intézet főkutatója kijelentette, hogy ilyen sztalagmitokra Európában csak a franciaországi moulise-toulouse-i barlangban van példa. (Igazság, 1974. II. 20.)

Hat-nyílású-barlang

A Valea Seaca közelében van a több mint 200 m hosszú, bonyolult kifejlődésű labirintus-barlang, amelyet Kőműves Emil kutatót és ismertetett a Hét 1974. 49. számában.

A Szelek barlangjában

az 1974-es évben a kolozsvári amatőrök, újabb, óriási méretű járatokat tártak fel, nagyjából a jelenlegi végpont felett. Remélhetőleg ezeken át megkerülhető az alsó, vizes járatot elzáró omlás is. A járatok méretéből azonnal következik: a Szelek barlangjának itt még nem lehet vége. A kolozsvári amatőr barlangászok vállalták, hogy már ez év végéig elkészítik 18 km barlangjárat térképét, s így a barlang „hivatalosan” is országos első lesz. (Igazság, 1974. XI. 5.)

B. D.

SZLOVÁK BARLANGKUTATÓK IRÁNI TRAGÉDIÁJA

A Szlovák Barlangkutató Egyesület könnyűbúvár klubja kétéves gondos előkészítő munkával nagyszabású tudományos kutatóexpedíciót szervezett Ázsiába. A vállalkozás fő célja India volt, ahol többek között szifonnal elzárt barlangok kutatása szerepelt a tervekben.

Az egyesület hét tagja 1975. március 25-én indult el Pozsonyból egy speciális csehszlovák gyártmányú terepjáró gépkocsival, amelyet az expedíció céljainak megfelelően átalakítottak. Az út időtartamát három hónapra tervezték, s ennek megfelelő mennyiségű felszerelést és élelmiszert vittek megukkal.

Az expedíció egyik résztvevőjének, Sasvári Tibornak tájékoztatása szerint már 90 km-re elhagyták az iráni fővárost, Teheránt és a Demavend hegycsúcs alatt jártak, amikor autójukkal balesetet szenvedtek.

A gépkocsi ezer darabra roncsolódott és az expedíció két tagja életét veszítette. A többiek csak kisebb sérüléseket szenvedtek és repülőgéppel visszatértek Prágába. Egy hónappal később az expedíció két áldozatának földi maradványait is hazaszállították Csehszlovákiába. 1975 szeptemberében az expedíció néhány tagja egy új gépkocsival visszatért Iránba, összegyűjtötték és hazavitték a megmaradt felszereléseket.

A tragikus esemény nem törte meg szlovák barlangkutató barátaink elszántságát. 1976-ra újabb expedíciót szerveztek: ezúttal két hónapot akarnak Afganisztánban tölteni, ahol a Hindukusban levő Bandiamir-karsztvidéket kívánják tanulmányozni.

B. D.

BARLANGI KONFERENCIA AZ NDK-BAN

Az NDK Kultúrszövetsége keretében működő Központi Barlang- és Karsztkutató Munkabizottság 1975. szeptember 12–14. között tartotta VIII. központi ülészakát a Harz-hegységbeli Rübelandban. A házigazdák meghívására Társulatunkat Hazslinszky Tamás és Hegedűs Gyula képviselte a rendezvényen. További külföldi meghívottakként Petko Nedkov és Andrejev Stoitzsa képviselte a bulgár barlangkutatókat.

A program első napján a csoportvezetők részére rendezett, de egyéb érdeklődők számára is látogatható tanfolyamot rendeztek, melynek keretében 5 előadás foglalkozott a barlangok és karsztjelenségek, valamint a bányabünye bejárásának alapjaival és előfeltételeivel, a karszt- és barlangkutatás természetvédelmi vonatkozásaival, a barlangi mentésügy problémáival, végül a karszt- és barlangkutatás biztonsági előírásaival. Felkért hozzászólóként Hazslinszky Tamás a magyar barlangi mentőszolgálat szervezetét, tevékenységét ismertette.

A nap befejezéséül Dr. Kurt Brendel, a Központi Barlang- és Karsztkutató Munkabizottság elnöke adott számot az NDK barlang- és karsztkutatóinak helyzetéről. Este dialóadások kerültek sorra, melynek keretében Hazslinszky Tamás az Aggteleki-karsztvidék felszíni és felszín alatti karsztjelenségeiről tartott előadást.

A második nap délelőtti szakülése volt. Az A szekcióban a Rübeland környéki karszterület és barlangjai geológiai, hidrológiai, hidrokémiai, hidraulikai, mineralógiai kérdéseivel kapcsolatosan hangzott el két érdekes előadás. A B szekcióban 3 archeológiai és biológiai témakörű, valamint 4, a barlangkutatás technikai eszközeivel, módszereivel foglalkozó előadás szerepelt.

Részlet a rübelandi Hermanns-Höhle-ből (Hazslinszky Tamás felv.)

Délután 5 különböző nehézségi fokú barlangbejárás között lehetett választani. Este a Baumanns-Höhle színelőadásokra is alkalmas Goethe-termében kultúrműsorral egybekötött program volt, mellyel egyben az ülészak hivatalosan be is zárult.

A harmadik nap még két érdekes Rübeland környéki felszíni tanulmányút között választhattak a résztvevők.

H. T.

A salzburgi Ronda Barlang története

A Die Höhle 1975. 1. számában „Zweite Ergänzungliste für das Höhlenverzeichnis des Landes Salzburg” (Salzburg tartomány barlangkataszterének II. kiegészítő jegyzéke) címmel barlangkataszter jelent meg, ahol 58. sorszám mellett ez olvasható: „Ronda Barlang”

1972. augusztusában 5 magyar és 4 német barlangkutató megkísérelte a Steinernes Meer akkor még csak RB₁ jelzésű barlangjának feltárását. Osztrák és német kutatók évek óta foglalkoztak és foglalkoznak még ma is e hullámzó „kötenger” kutatásával. Télen légifelveleteket készítenek a hóborította vidékről, majd a képeket értékelve, a feltételezett barlangszájukat berajzolják a térképre. Nyáron terepbejárás során azonosítják a feltételezett és létező barlangokat, és kataszteri számmal jelölik meg azokat. A járatok feltárására csak ez után kerülhet sor.

Ilyen előzmények után indult el a 9 kutató egy ismeretlen, de sok reménnyel kecsegtető barlang feltárására. Kb. 100 méter mélységben — bár a továbbjutást biztosító kürtő ott tátongott szabadon, — egy hirtelen nagymennyiségű vízbetörés miatt a kutatóknak vissza kellett fordulniuk. Az addig alig nyirkos aknában a visszavonulást szinte lehetetlenné tette a vízesésként zuhogó jéghideg víz. Emberfeletti erőfeszítésbe került, hogy a kutatók élve kerültek a felszínre, ahol hatalmas hóvihar tombolt és a tájat méteres hó borította.

A vállalkozás egyik magyar résztvevője, Gádoros Miklós ekkor megjegyezte:

— Tudom miért RB ez a barlang! Bizonyára azt jelenti: Ronda Barlang!

Máig is titok előttünk, hogy az önfelelt kifakadásból hogyan lett barlangnév az osztrák kataszterben. . . Sz. K.